

51. Förenkla hanteringen av tillstånd för tobaksförsäljning

Regelverk: Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Mottagare: Socialdepartementet och socialutskottet

Påverkan på företag idag

Enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter måste verksamheter som vill sälja tobaksprodukter ansöka om tillstånd för den försäljningen. SvDH ser positivt på lagändringen som innebär en bättre kontroll av de som saluför tobaksprodukter. Utformningen av lagstiftningen har dock fått en hel del olyckliga konsekvenser för SvDHs medlemsföretag. Folkhälsomyndigheten är central tillsynsmyndighet, men kommunerna är tillståndsgivare och de har fått ett mycket stort tolkningsutrymme. Detta innebär att ansökningsförfarandet inkl. tidsåtgång, krav på underlag, kostnader m.m. varierar oerhört mycket mellan olika kommuner i landet. Detta skapar olika förutsättningar för företag i olika delar av landet. Dagligvaruaktörerna har olika organisationsstruktur och såsom lagen är utformad påverkas de mycket olika på grund av detta.

De företag som har handlarägda butiker under egna organisationsnummer måste söka tillstånd i respektive kommun och de upplever då olika behandling beroende på i vilken kommun de verkar. För de företag som bedriver butiker i många kommuner under samma organisationsnummer uppstår problemet att de måste söka tillstånd i varje kommun. Eftersom kommunerna ställer olika krav på underlag måste tillstånden utformas unikt för varje kommun även om det är samma typ av butik och samma huvudmän till verksamheten. Eftersom kommunerna ska begära in utdrag ur brottsregister och underlag om huvudmännens ekonomiska förehavanden blir det en enorm mängd granskningar av samma personer. Det kan handla om hundratals sökningar på samma personer. Ett ytterligare problem uppstår när en huvudman (t.ex. styrelseledamot) byts ut. Alla ansökningar för samtliga butiker måste då göras om. Detta innebär en enorm mängd information och i sammanhanget stora administrativa kostnader, ofta hundratusentals kronor.

Åtgärdsförslag

- Central myndighet (Folkhälsomyndigheten) bör få mandat att mycket tydligare instruera kommunerna exakt hur tillståndsförfarandet ska gå till.
- De verksamheter som bedriver verksamhet i flera kommuner bör ha möjlighet att söka ett nationellt tillstånd för tobaksförsäljning och informera de aktuella kommunerna om att tillstånd givits för verksamheten.
- Det bör även vara möjligt att komplettera befintliga tillstånd i det fall att en huvudman byts ut.
- En standardiserad avgift för tillstånden och en på förhand bestämd handläggningstid skulle ytterligare utjämna konkurrensen i olika delar av landet.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Samtliga dagligvaruhandelföretag som säljer tobaksprodukter, samt övriga företag som säljer tobaksprodukter skulle gynnas av föreslagna åtgärder.

Kontaktuppgifter

Svensk Dagligvaruhandel (SvDH), Martin Andersson, Näringspolitiskt ansvarig
0732-80 14 70, martin.andersson@svdh.se